

Публічні фінанси: пошук оптимальної моделі правового регулювання в умовах подолання пандемії COVID-19

Пирожкова Ю. В.

*Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна
pyrozhkovaznu@gmail.com*

Ключові слова:

фінанси, приватні фінанси, державні фінанси, публічні фінанси, фінансово-правове регулювання, фінансові правовідносини.

Стаття присвячена дослідженню питань, пов'язаних з оптимізацією правового регулювання накопичення, використання, перерозподілу публічних фінансових ресурсів в умовах подолання пандемії COVID-19. Враховуючи міждисциплінарність і багатоаспектність змісту категорії «публічні фінанси», запропоновано можливі вектори антикризових фінансово-правових заходів, спрямованих на подолання негативних наслідків у зазначеній сфері суспільних відносин. Наголошено на доцільності розроблення національної антикризової програми, спрямованої на подолання негативних наслідків, спричинених пандемією COVID-2019, оскільки лише такий підхід дозволить уникнути хаотичних, несистемних змін до чинного фінансового законодавства й створить підґрунтя для позитивного результату в подоланні негативних наслідків пандемії у вітчизняній економічній сфері.

Public finances: a search for the optimal model of legal regulation in the context of overcoming the COVID-19 pandemic

Pyrozhkova Yu. V.

*Zaporizhzhia National University,
Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
pyrozhkovaznu@gmail.com*

Key words:

finances, private finances, state finances, public finances, financial and legal regulation, financial legal relations.

Rapid changes in the state of the world economy are stipulated by the spread of the coronavirus infection which, according to the research of academic economists, are gaining traction of “economic virus” causing the need for a search of new ways (including the legal) of reacting to modern challenges, which the public finances face, implementation of such regulatory actions by the state, which would make it possible not only to react to the current economic state promptly but also guarantee its further development. The purpose of the research is to outline the problems, which have arisen in the area of public finances in the context of overcoming the COVID-19 pandemic, and to search for new vectors of improving the financial and legal regulation of accumulation and use of the state financial resources.

Given the research purpose, the article studies the doctrinal approaches to the essence of public finances as a necessary resource of the functioning of the state, local self-government agencies, meet of the public demands of the society. The author concludes on the simultaneous use of the following terms: finances, state finances, public finances, public funds (moreover, the indicated tendency is specific both to the doctrinal research and the acting normative and legal acts).

It analyses the anti-crisis tools for the fight against economic effects of the pandemic which were used to adjust the State Budget for 2020 through amending the Law of Ukraine “On the State Budget of Ukraine for 2020” on 13.04 2020. Among them, there is the change of the principal parameters of the domestic financial plan; transformation of the vectors of social policy (it is stressed that the mentioned changes are quite logical, because the shift in emphasis of the main financial plan of the state on the meeting basic needs under the framework of the coronavirus pandemic and increase of the social expenditures, the emergence of new types of aid to the underprivileged specific to the budget “support packages”, which are used by Austria, Italy, France, the USA and other states); optimization of financing of individual grants-in-aid or subventions; the update of limitation of labour remuneration of workers, servants and officials of the state-financed institutions (including government agencies); restraint of monthly rate of remuneration and salary of heads, members of the executive bodies and supervisory boards of business entities of the public sector of the economy for the period of quarantine; elaboration of a new budget programme “Foundation for combating COVID-19 caused by severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) and their effects”.

The research concludes that in the system of anti-recessionary measures, special attention should be drawn to those which would make it possible to maintain the national economy and business. The review of “aid package” of the domestic programmes which other countries are going to use confirms that the followings seem to be most expedient in the future: bond issue for combating the economic influence of the coronavirus (EU countries also consider such an option), economic assistance of enterprises and employees, state loan guarantees for small and medium business, delay of tax and social payments, struggle against unemployment, change of payment amounts for the period of quarantine for working parents (Austria, Italy, Spain, Germany, France).

The author focuses on the expediency to develop the national anti-crisis programme designed to overcome the negative effects caused by the pandemic COVID-2019 which would take into account all possible measures of the social and economic support that can be eligible for Ukraine. The very such approach will allow avoiding chaotic, non-system amendments to the acting financial legislation and creating a ground for positive results in combating negative effects of the pandemic in the domestic economic area.

Вступ та постановка проблеми. Спалах інфекційної хвороби COVID-19 значно загострив глобальні проблеми, зобразив їх під іншим кутом, лавиноподібно прискорив кризи в окремих сферах і потребу у відповідних змінах. Глобальна пандемія вплинула на здоров'я людей і медичну систему, інформаційний простір і світову економіку. Попередження, локалізація, лікування та контроль за розповсюдженням коронавірусної хвороби зумовили впровадження жорстких карантинних обмежень, спрямованих на соціальне дистанціювання та максимальне обмеження контактів. Самоізоляція (від обмежень контактів у межах країни до тотальної самоізоляції), обмеження доступу в країну (від запровадження прикордонного санітарного контролю до закриття кордонів), безконтактне спілкування (закриття

навчальних закладів, адміністративних установ, закладів громадського харчування, розважальних закладів до тимчасового зупинення діяльності або переходу на дистанційний режим роботи), обмеження пересування громадян (від обмеження сполучень, закриття громадського транспорту, вікових обмежувальних заходів, заборони прогулянок в парках до встановлення комендантської години), обов'язкова дезінфекція на вулицях міст, заборона проведення масових заходів (у тому числі релігійних свят), масочний режим, обсервація – далеко не вичерпний перелік заходів безпеки, які застосовували уряди різних держав для протидії розповсюдженню вірусу. Загроза його поширення на території України зумовила прийняття ряду нормативно-правових актів, серед яких Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р.

№ 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [1], Закон України від 17 березня 2020 р. № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби COVID-19» [2], Закон України від 17 березня 2020 р. № 531-IX «Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закупаються особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я» [3], Закон України від 17 березня 2020 р. № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». Крім того, набули чинності підпункт 1 пункту 5 розділу I Закону України від 17 березня 2020 р. № 532-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закупаються за кошти державного бюджету, та створення умов для закупівель у сфері охорони здоров'я за кошти державного бюджету» [4], Закон України від 30 березня 2020 р. № 539-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)» [5], Закон України від 30 березня 2020 р. № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [6], Закон України від 07 травня 2020 р. «Про внесення змін до деяких законів України з метою підвищення спроможності системи охорони здоров'я України протидіяти поширенню коронавірусної хвороби COVID-19» [7], Постанова Кабінету Міністрів України від 02 квітня 2020 р. № 255 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211» [8]. Аналіз цих нормативно-правових актів дозволяє стверджувати, що в Україні, як і в інших країнах, враховуючи швидкість поширення інфекції, зусилля спрямовані не лише на розв'язання питань щодо оптимізації профілактичних немедикаментозних заходів для недопущення розповсюдження інфекції, забезпечення її лікування, але й на визначення подальших антикризових заходів як для гальмування рецесії в економічній сфері в цілому, так і для пом'якшення її наслідків у соціальній, бюджетній, банківській сферах. І хоча оцифрувати потенційні збитки у зв'язку з пандемією на сучасному етапі фактично немож-

ливо через складність прогнозування потенційних масштабів поширення вірусу як у світі в цілому, так і в Україні зокрема (наслідки будуть для кожної країни світу індивідуальними залежно від стану національної економіки й антикризових програм), проте, за оцінками експертів Bloomberg, у результаті пандемії COVID-19 світова економіка може втратити близько 2,7 трлн доларів, а згідно з прогнозом Національного банку України, до кінця 2020 р. валовий внутрішній продукт України може скоротитися на п'ять відсотків. Отже, цілком очевидним є факт, що питання, пов'язані з оптимізацією накопичення, використання, перерозподілу публічних фінансових ресурсів в умовах подолання пандемії COVID-19, актуальні й надзвичайно важливі не лише для України, але й для всіх країн світу, які намагаються визначитися з антикризовими фінансово-правовими заходами, спрямованими на подолання негативних наслідків у сфері публічних фінансів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи міждисциплінарність і багатоаспектність змісту категорії «публічні фінанси», останнім часом спостерігається стійка тенденція щодо розробки вихідних теоретичних засад публічної фінансової діяльності як серед вчених-економістів (роботи С. Бардаша, С. Вдовенко, М. Карліна, В. Кравченко, Ю. Шульги й інших), так і в дослідженнях вчених-юристів (роботи М. Дамірчисева, Л. Воронової, О. Горбунової, О. Грачової, О. Дмитрик, Л. Касьяненко, І. Криницького, М. Кучерявенка, О. Лукашева, О. Макух, А. Монаєнка, О. Музики-Стефанчук, А. Нечай, О. Орлюк, П. Пацурківського, Н. Пришви, Л. Савченко, Н. Хімічевої, Л. Фокши й інших). Незважаючи на це, різкі зміни в стані світової економіки, зумовлені розповсюдженням коронавірусної інфекції, яка, як наголошують у своїх дослідженнях вчені-економісти, набуває масштабів «економовірусу», визначають потребу пошуку нових способів (у тому числі й правових) реагування на сучасні виклики, які постають перед сферою публічних фінансів, здійснення таких регуляторних заходів із боку держави, які дозволять не лише оперативно реагувати на поточний економічний стан, але й забезпечать його подальший розвиток.

Метою роботи є окреслення проблем, які виникли у сфері публічних фінансів в умовах подолання пандемії COVID-19 і пошук нових векторів удосконалення фінансово-правового регулювання накопичення та використання державних фінансових ресурсів.

Виклад основного матеріалу та результати дослідження. Проблему з'ясування природи публічних фінансів можна вважати певною мірою традиційною для юридичної науки. Вчені-юристи в різні часи досліджували й продов-

жують розробляти «теорію публічних фінансів» і на сучасному етапі розвитку правничої науки. Позитивно оцінюючи наявні результати досліджень, слід зазначити, що проблема сутності публічних фінансів як єдиної категорії та визначення їхнього складу залишається остаточно не розв'язаною, тому не втрачає своєї актуальності. Виходячи з мети дослідження, коротко зупинимось на уточненні сутності публічних фінансів як необхідного ресурсу функціонування держави, органів місцевого самоврядування, забезпечення публічних потреб суспільства, адже саме такий підхід є логічним для конструювання можливої моделі оптимізації правового регулювання такої сфери на сучасному етапі.

Проведені дослідження дозволяють акцентувати увагу на одночасному використанні наступних термінів: фінанси, державні фінанси, публічні фінанси, публічні кошти (водночас зазначена тенденція характерна як для доктринальних досліджень, так і для чинних нормативно-правових актів). За цих обставин поняття «публічні фінанси» визначається правниками-фінансистами по-різному. Так, зокрема, А. Нечай, досліджуючи проблеми правового регулювання публічних фінансів і публічних видатків (2004 р.), наголошує, що публічні фінанси – це суспільні відносини, які виникають не лише в процесі господарювання виключно держави або органів місцевого самоврядування, а насамперед у процесі задоволення публічного фінансового інтересу, обґрунтовуючи наступну систему публічних фінансів України:

1) публічні фінанси держави складаються із суспільних відносин, які виникають із приводу утворення, управління, розподілу (перерозподілу) й використання публічних фондів коштів держави;

2) публічні фінанси органів місцевого самоврядування складаються із суспільних відносин, які виникають із приводу утворення, управління, розподілу (перерозподілу) й використання публічних фондів коштів органів місцевого самоврядування всіх видів;

3) публічні фінанси суспільного (соціального) призначення складаються із суспільних відносин, які виникають із приводу утворення, управління, розподілу (перерозподілу) публічних фондів коштів, шляхом яких задовольняються суспільні (соціальні) інтереси, визнані державою чи органами місцевого самоврядування, та які не є державною чи комунальною власністю [9, с. 56].

Л. Воронова зазначає, що «публічні фінанси – це сформовані фінансовими відносинами грошові фонди, які необхідні для існування публічних органів і фінансування покладених на них функцій» (2006 р.) [10, с. 10]. За твердженням О. Орлюк, необхідність публічних фінансів (як держави, так

і органів місцевого самоврядування) зумовлена тим, що за будь-якого типу економічних відносин основним призначенням держави є забезпечення фінансовими ресурсами тих потреб, які не можна задовольнити через ринковий механізм, тобто через попит і пропозицію, а також особисто кожного громадянина з відповідних об'єктивних причин [11, с. 23]. На думку С. Корецької, державні фінанси в сукупності з місцевими (муніципальними) й іншими публічними фондами утворюють публічні фінанси [12, с. 26]. М. Карлін зазначає, що публічні (суспільні) фінанси України містять державні й місцеві фінанси, оскільки вони спільно використовуються громадянами на місцевому чи державному рівні [13, с. 112]. Як цілком справедливо зазначає О. Макух, у нормативно-правових актах не відбувається розмежування таких категорій, як «фінанси», «публічні фінанси», «державні фінанси», й зроблено акцент саме на їхньому матеріальному змісті. Фактично йдеться про певні грошові кошти, власником яких є держава або територіальна громада, акумульовані в певні фонди [14, с. 49]. Саме такий підхід до зазначеної категорії реалізовано в Законі України від 11 лютого 2015 р. «Про відкритість використання публічних коштів» [15], згідно з яким до публічних коштів належать: кошти державного бюджету України й місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні й місцеві гарантії, кошти Нацбанку й інших держбанків, державні цільові кошти, кошти Пенсійного фонду й фондів загальнообов'язкового соціального страхування, а також кошти суб'єктів господарювання державної та комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності.

Виходячи із цього, розпочнемо з аналізу антикризових інструментів для боротьби з економічними наслідками пандемії, які були застосовані для коригування Державного бюджету 2020 р. шляхом внесення 13 квітня 2020 р. змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 р.» [16], детальний аналіз яких дозволяє систематизувати їх наступним чином:

1) *зміна основних параметрів фінансового плану держави* – зменшення доходів (на 11%), збільшення видатків (на 7%), зростання втричі обсягу дефіциту (який планується покрити переважно завдяки запозиченням);

2) *трансформація векторів соціальної політики*. Заплановано виділення додаткових коштів за рядом бюджетних програм, серед яких «Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення» (для здійснення додаткових доплат до зарплати медичних та інших працівників), «Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвишень до пенсій, призначених за пенсійними програмами,

й дефіциту коштів Пенсійного фонду», «Виплата деяких видів допомог, компенсацій, грошового забезпечення та оплата послуг окремим категоріям населення» (для здійснення додаткових виплат пенсіонерам і деяким іншим категоріям населення), додаткові субсидії для громадян, яких звільнили під час карантину, допомога на дітей фізичним особам-підприємцям, які зупинили свій бізнес через пандемію, допомога членам сімей медичних працівників, які померли від COVID-19 тощо. Зазначені зміни цілком логічні, адже зміщення акцентів фінансового плану держави на забезпечення основних потреб в умовах пандемії коронавірусу й збільшення соціальних видатків, поява нових видів допомог вразливим категоріям населення характерні для бюджетних «пакетів допомоги», які використовують Австрія, Італія, Іспанія, Німеччина, Франція, США й інші країни;

3) *оптимізація фінансування окремих дотацій чи субвенцій* (найсуттєвіше скорочення стосуватиметься видатків на освіту й регіональний розвиток);

4) *коригування максимального розміру оплати праці* працівників, службових і посадових осіб бюджетних установ (включаючи органи влади), поширивши зазначене обмеження також на народних депутатів України, суддів, прокурорів та інших осіб, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, на період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2; обмеження місячної винагороди й зарплати керівникам, членам виконавчих органів і наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період дії карантину шляхом викладу такого положення як норми прямої дії, а не як доручення Уряду переглянути відповідні умови оплати праці;

5) *створення нової бюджетної програми* «Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками».

Висновки. Зазначені зміни (зменшення доходів, збільшення видатків, зростання дефіциту бюджету) вплинуть на реалізацію проєктів, які потребують державного фінансування. Проте дохідна частина бюджету прямо пропорційно залежить від податкових, неподаткових надходжень, операцій із капіталом і трансфертів. Тому в системі антикризових заходів слід приділити особливу увагу тим, які дозволять підтримати національну економіку й бізнес. Огляд «пакету допомоги» національних програм, які планують використовувати інші країни, свідчить, що найдоцільнішими на перспективу вважають наступні: випуск облігацій для боротьби з економічним впливом спалаху коронавірусу (таку можливість не виключають країни Європейського Союзу), економічна допомога підприємствам і найманим працівникам, державні гарантії за кредитами малим і середнім підприємствам, відстрочка податкових і соціальних платежів, боротьба з безробіттям, зміни розміру виплат на період карантину для батьків, які працюють (Австрія, Італія, Іспанія, Німеччина, Франція). Таким чином, підбиваючи підсумок, слід наголосити на доцільності розроблення національної антикризової програми, спрямованої на подолання негативних наслідків, спричинених пандемією COVID-2019, в якій врахувати всі можливі заходи соціально-економічної підтримки, які можуть бути прийнятними саме для України. Лише такий підхід дозволить уникнути хаотичних, несистемних змін до чинного фінансового законодавства й створить підґрунтя для позитивного результату в подоланні негативних наслідків пандемії у вітчизняній економічній сфері.

Література

1. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF> (дата звернення: 16.04.2020).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 : Закон України від 17 березня 2020 р. № 530–IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20> (дата звернення: 16.04.2020).
3. Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закуповуються особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я : Закон України від 17 березня 2020р. № 531–IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531-20> (дата звернення: 16.04.2020).
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 17 березня 2020 р. № 533–IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20> (дата звернення: 16.04.2020).

5. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення лікування коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 30 березня 2020р. № 539–IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539-20> (дата звернення: 16.04.2020).
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 30 березня 2020 р. № 540–IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> (дата звернення: 16.04.2020).
7. Про внесення змін до деяких законів України з метою підвищення спроможності системи охорони здоров'я України протидіяти поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 : Закон України від 07 травня 2020 р. № 587–IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-20> (дата звернення: 10.05.2020).
8. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 : Постанова Кабінету Міністрів України від 02 квітня 2020 р. № 255 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrm020420ayini-vid-11-bereznya-2020-r-211> (дата звернення: 10.05.2020).
9. Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків : монографія. Чернівці : Рута, 2004. 264 с.
10. Воронова Л. К. Фінансове право України : підручник. Київ : Прецедент : Моя книга, 2006. 448 с.
11. Орлюк О. П. Фінансове право: Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 808 с.
12. Корецька С. О. Аналіз категоріального апарату публічних фінансів. *Інвестиції, практика та досвід*. 2011. № 19. С. 25–27.
13. Карлін М. І. Місцеві платежі в системі публічних фінансів України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 28. 163 с.
14. Макух О. В. Фінанси як об'єкт фінансово-правового регулювання. *Право та інновації*. 2016. № 3 (15). С. 46–52.
15. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11 лютого 2015 р. № 183–VIII / *Верховна Рада України*. URL: № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19> (дата звернення: 16.04.2020).
16. Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України. *Верховна Рада України* : Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://rada.gov.ua/news/Novyny/191881.html> (дата звернення: 16.04.2020).

References

1. Pro zapobihannya poshyrenniu na terytorii Ukrainy hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.03.20210 r. № 211 [On the prevention of the spread of severe acute respiratory syndrome coronavirus COVID-19 caused by SARS-CoV-2: Decision of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of 11.03.20210 № 211]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF> (accessed 16.04.2020)
2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zapobihannia vynyknennia i poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby COVID-19: Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 530-IX [On amending some legislative acts of Ukraine designed to prevent the emergence and spread of the coronavirus disease COVID-19: the Law of Ukraine as of 17.03.2020 № 530-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20> (accessed 16.04.2020)
3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy, spriamovanykh na pidvyshchennia dostupnosti likarskykh zasobiv, medychnykh vyrobiv ta dopomizhnykh zasobiv do nykh, yaki zakupovuiutsia osoboiiu, upovnovazhenoiu na zdiisnennia zakupivel u sferi okhorony zdorovia: Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 531-IX [On amending some laws of Ukraine designed to increase the accessibility of pharmaceuticals, medical products and auxiliary aids purchased by a person authorized to exercise procurements in healthcare: the Law of Ukraine as of 17.03.2020 № 531-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531-20> (accessed 16.04.2020)
4. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy, spriamovanykh na pidvyshchennia dostupnosti likarskykh zasobiv, medychnykh vyrobiv ta dopomizhnykh zasobiv do nykh, yaki zakupovuiutsia osoboiiu, upovnovazhenoiu na zdiisnennia zakupivel u sferi okhorony zdorovia: Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 531-IX [On amending the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine on the support of taxpayers during the period of maintaining actions aimed at preventing the emergence and spread of the coronavirus disease (COVID-19): the Law of Ukraine as of 17.03.2020 № 533-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20> (accessed 16.04.2020)

5. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo zabezpechennia likuvannia koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 30.03.2020 r. № 539-IX [On amending some laws of Ukraine on the support of treatment of the coronavirus disease (COVID-19): the Law of Ukraine as 30.03.2020 № 539-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539-20> (accessed 16.04.2020)
6. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zabezpechennia dodatkovykh sotsialnykh ta ekonomichnykh harantii u zviazku z poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 30.03.2020 r. № 540-IX [On amending some legislative acts of Ukraine designed to keep social and economic guarantees due to the spread of the coronavirus disease (COVID-19): the Law of Ukraine as of 30.03.2020 № 540-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> (accessed 16.04.2020)
7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy z metoiu pidvyshchennia spromozhnosti systemy okhorony zdorovia Ukrainy protydiiaty poshyrenniu koronavirusnoi khvoroby COVID-19: Zakon Ukrainy vid 07.05.2020 r. № 587-IX [On amending some legislative act to improve the capacity of the healthcare system of Ukraine to fight against the coronavirus disease COVID-19: the Law of Ukraine as of 07.05.2020 № 587-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-20> (accessed 10.05.2020)
8. Pro vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 bereznia 2020 r. № 211: Postanova KМУ vid 02 kvitnia 2020 r. № 255 [On amending the Decision of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of March 11, 2020, № 211: the Decision of the CMU as of April 2, 2020, № 255]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrm020420ayini-vid-11-bereznia-2020-r-211> (accessed 10.05.2020)
9. Nechai A.A. (2004) Problemy pravovoho rehuliuвання publichnykh finansiv ta publichnykh vydatkiv: monohrafiia [Problems of the legal regulation of public finances and public expenditures: a monograph]. Chernivtsi: Ruta. [in Ukrainian]
10. Voronova L. K. (2006) Finansove pravo Ukrainy: pidruchnyk [Finance law of Ukraine: a textbook]. Kyiv: Pretsedent: Moia knyha [in Ukrainian]
11. Orliuk O.P. (2010) Finansove pravo: Akademichnyi kurs: [pidruchnyk] [Finance law: Academic course: [a textbook]]. K.: Yurinkom Inter. [in Ukrainian]
12. Koretska S.O. (2011) Analiz katehorialnoho aparatu publichnykh finansiv [Analysis of the conceptual framework of public finances]. *Investytsii, praktyka ta dosvid*, no 19, pp. 25–27.
13. Karlin M.I. (2015) Mistsevi platezhi v systemi publichnykh finansiv Ukrainy [Local payments in the system of public finances of Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Ekonomika»*, vol. 28, p. 163.
14. Makukh O.V. (2016) Finansy yak ob'iekt finansovo-pravovoho rehuliuвання [Finances as an object of financial and legal regulation]. *Pravo ta innovatsii*, no. 3 (15), pp. 46-52.
15. Pro vidkrytist vykorystannia publichnykh koshtiv: Zakon Ukrainy vid 11.02. 2015 r. № 183-VIII [On the openness of the use of public funds as of 11.02. 2015, № 183-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19>
16. Informatsiine upravlinnia Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy [Information agency of the executive Office of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: <https://rada.gov.ua/news/Novyny/191881.html> (accessed 16.04.2020)